

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Directie Directe Belastingen

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

DB/2014/236U

Uw brief (kenmerk)

154966.01u

Datum 2 oktober 2014

Betreft Modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen

Geachte voorzitter,

Bij brief van 26 mei 2014 heeft de voorzitter van de vaste commissie van Financiën in de Eerste Kamer mij namens de leden van de fracties van de PVV en de SP vragen gesteld over het, in de periode van 14 april 2014 tot en met 12 mei 2014 ter consultatie aangeboden, conceptwetsvoorstel over de modernisering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen. In de brief word ik gevraagd te reageren na ommekomst van de consultatietermijn en indiening van het daadwerkelijke wetsvoorstel bij de Staten-Generaal. Met deze brief wil ik, na indiening van het wetsvoorstel op Prinsjesdag, graag meer duidelijkheid bieden en de door de leden gestelde vragen beantwoorden.

De leden van de fractie van de PVV willen uitleg over het doel van deze belastingmaatregelen en de noodzaak van de haast met de invoering.

In de afgelopen decennia zijn overheden zich in toenemende mate gaan bezighouden met commerciële activiteiten, met name ook als het gaat om het verrichten van diensten. Omdat overheidsondernemingen veelal niet zijn onderworpen aan de vennootschapsbelasting terwijl private ondernemingen dat in beginsel wel zijn, bestaan bij belanghebbenden, verschillende fracties in de Eerste en Tweede Kamer en de Europese Commissie (hierna: 'Commissie') zorgen over mogelijke concurrentievervalsing. Om die reden wordt in het op 16 september 2014 ingediende wetsvoorstel voorzien in gelijke vennootschapsbelastingregels voor ondernemingen die gelijke activiteiten uitvoeren. Dat is het voornaamste doel van het wetsvoorstel; winsten van overheidsondernemingen op gelijke wijze in de heffing betrekken als private ondernemingen. Het wetsvoorstel beoogt niet om typische overheidstaken met vennootschapsbelasting te treffen, zo daarmee al winst zou worden gemaakt.

Mede naar aanleiding van klachten van individuele burgers en bedrijven over de ongelijkheid op het gebied van de vennootschapsbelasting, is de Commissie begonnen met een onderzoek naar mogelijke staatssteun als gevolg van de huidige vormgeving van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen. Op 2 mei 2013 heeft het onderzoek van de Commissie geresulteerd in een zogenoemde uitnodiging tot het nemen van dienstige maatregelen. Het kabinet

heeft de Commissie laten weten dat het kabinet de dienstige maatregelen aanvaardt en dat het, onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring, voornemens is de vennootschapsbelasting zodanig aan te passen dat een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen wordt gewaarborgd. De Commissie heeft op 9 juli 2014 besloten een zogenoemde formele onderzoeksprocedure in te leiden. De formele onderzoeksprocedure is gestart omdat Nederland de dienstige maatregelen volgens de Commissie niet onvoorwaardelijk heeft geaccepteerd en richt zich op de huidige vormgeving van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen. In juli 2014 was er nog geen wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend en kon de Commissie van het wetsvoorstel nog geen formele appreciatie geven. Desalniettemin heeft de Commissie in mijn ogen met de formele onderzoeksprocedure een duidelijk signaal afgegeven dat haast dient te worden gemaakt met de modernisering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen.

In het besluit tot opening van de formele onderzoeksprocedure heeft de Commissie voorlopig geconcludeerd dat er in de huidige Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (hierna: 'Wet Vpb') sprake is van bestaande staatssteun voor overheidsondernemingen in Nederland die niet verenigbaar meer is met de interne markt. Indien de definitieve conclusie van de formele onderzoeksprocedure vergelijkbaar is met deze voorlopige conclusie, zal de huidige Wet Vpb moeten worden aangepast en zal alle onrechtmatige 'steun' die gegeven wordt in de periode tussen de definitieve conclusie en de aanpassing van de Wet dienen te worden teruggevorderd. Op de Commissie rust een inspanningsverplichting (geen resultaatsverplichting!) om een formele onderzoeksprocedure binnen 18 maanden af te ronden en tot een definitief oordeel te komen. In deze situatie zou dat betekenen dat dit oordeel in januari 2016 te verwachten valt. Hierdoor wordt in de ogen van het kabinet eens te meer onderstreept dat 1 januari 2016 voor de Commissie een harde datum is. Indien de Wet Vpb dan nog niet aangepast is, zullen alle overheidsondernemingen de vanaf dat moment de door hen verkregen steun, in de vorm van de vrijstelling voor de vennootschapsbelasting, met wettelijke rente moeten terugbetalen. Het kabinet acht dat allerminst een aantrekkelijk scenario. Dit vanwege de directe financiële gevolgen voor belanghebbenden, maar ook vanwege de ingewikkelde en tijdrovende taak van het berekenen van de gegeven staatssteun voor belanghebbenden en de Belastingdienst. Het kabinet is er veel aan gelegen niet in een terugvorderingssituatie terecht te komen.

Daarnaast acht het kabinet een zo lang mogelijke implementatieperiode van zeer groot belang. Deze implementatieperiode kan een aanvang nemen zodra beide Kamers der Staten-Generaal met dit wetsvoorstel hebben kunnen instemmen. De implementatieperiode is belangrijk omdat de modernisering van de vennootschapsbelasting een omvangrijke groep overheidslichamen treft. Overheden zijn niet zoals private ondernemingen gewend aan toepassing van de vennootschapsbelasting en zullen zich, zeker in de initiële fase, inspanningen moeten getroosten om zich het begrippenkader en de benodigde administratieve inrichting eigen te maken. Daarnaast ziet ook de Belastingdienst zich geconfronteerd met een toename van de uitvoeringslasten. Tijdens deze implementatieperiode hebben zowel belanghebbenden als de Belastingdienst de gelegenheid om de implicaties van het wetswijziging te inventariseren, de

administratieve systemen en de organisatie op orde te krijgen alsmede (voor)overleg te voeren over eventuele fiscale vraag- en discussiepunten.

Directie Directe Belastingen

Ons kenmerk
DB/2014/236U

Om bovengenoemde redenen hoopt het kabinet dat de beide Kamers der Staten-Generaal bereid zijn het wetgevingsproces zo spoedig mogelijk af te ronden. De Tweede Kamer heeft inmiddels, conform het verzoek van het kabinet¹, de intentie uitgesproken de behandeling van het wetsvoorstel voor het kerstreces 2014 af te ronden. De behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer der Staten-Generaal komt, mits de Tweede Kamer der Staten-Generaal in meerderheid met het voorstel in zal kunnen stemmen, derhalve pas begin 2015 aan de orde. Zodoende wordt naar mijn mening de door de leden van de fractie van de SP genoemde spreiding van de werklast gewaarborgd. Wel maak ik van de gelegenheid gebruik om uw Kamer, met het oog op een zo lang mogelijke implementatieperiode, in overweging te geven de behandeling van dit wetsvoorstel in het eerste kwartaal van 2015 plaats te laten vinden. Zodra het wetsvoorstel door de Tweede Kamer is aanvaard, zouden wij u dan ook graag een technische briefing aanbieden, hetgeen mogelijk kan bijdragen aan de parlementaire behandeling. De nieuwe regels worden, zoals voorgesteld in het wetsvoorstel, van toepassing voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016.

Met bovenstaande hoop ik, in antwoord op de vraag van de leden van de fractie van de PVV, duidelijk gemaakt te hebben waarom er een noodzaak is haast te maken met dit wetsvoorstel.

Ten slotte zie ik dit wetsvoorstel los van het naar de mening van de leden van de fractie van de PVV ongelijke speelveld voor ondernemers in de grensstreek op het gebied van ondermeer de accijnzen. De zorgen over de effecten voor ondernemers in de grensstreek van de accijnsverhogingen op diesel en LPG, hebben de leden van de fractie van de PVV in de Eerste en Tweede Kamer diverse keren naar voren gebracht. U kent mijn reactie daarop. Voor zover ik kan overzien, zijn hierbij geen ondernemingen van overheden betrokken en gaat het hier om een andere belasting. Ik zie geen aanleiding om de accijnswetgeving in verbinding te brengen met het onderhavige wetsvoorstel over vennootschapsbelasting.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,
de staatssecretaris van Financiën

Eric Wiebes

¹ Zie bijlage bij de brief van de minister van Veiligheid en Justitie van 16 september 2014 (Kamerstukken I 2014/15, 34 000, A).